

Háda Béla¹: Az indiai választások előzményei és tanulságai²

Vezetői összefoglaló

- A kormányzó jobboldali pártszövetség megnyerte a 2024. évi indiai törvényhozási választást, fölénye azonban jóval kisebb a vártánál.
- A szövetség legnagyobb erejét jelentő, hindu nacionalista Indiai Néppárt (*Bharatiya Janata Party* – BJP) egymagában nem képes a kormányalakításra, szüksége van a partnerszervezetek koalíciós együttműködésére is.
- Legnagyobb riválisa, az India Nemzeti Kongresszus ugyanakkor jelentősen javított 2019. évi eredményein, és ismét az indiai kormány váltópártjának szerepében tűnhet fel.
- Korábban felvetődött, hogy az indiai pártrendszer újra a domináns pártrendszer kialakulásának irányába fejlődik. Ennek esélye a választási eredmények nyomán csökkent, és erősödött a kétpólusú politikai erőter helyreállításának valószínűsége.
- A jelenlegi törvényhozási erőviszonyok mellett csökkent az esélye a közjogi rendszer hindu nacionalista elvek szerinti gyors átforgatásának. A belpolitikai életben ugyanakkor kemény küzdelmek várhatóak.

2024 tavaszán ismét lezajlott a „legek választása”. Az India Köztársaság általános törvényhozási választása ugyanis hagyományosan a világ leghosszabbnak és legbonyolultabbnak tekintett, legnépesebb választói közösséget megmozgató voksolási procedúrája. Tétje a 2014 óta hivatalban lévő miniszterelnök, Narendra Damodardas Modi újabb öt éves mandátuma, vagy az ellenzék kormányra kerülése és egy új társadalompolitikai kurzus érvényesülése volt a világ legnépesebb államában, amely mostanra egyértelműen kettős sorsforduló éveit éli. Ez egyrészt az indiai nemzet épülésének jövőbeli útjáról szól, másrészt pedig a dél-ázsiai óriásállam 21. századi nemzetközi rendszerben elfoglalt nagyhatalmi pozíciójának alakításáról. Még ha ez utóbbi fő összetevőit illetően van is egyetértés az indiai politikum vezető erői között, előbbi döntő mértékben függ a választások eredményétől. Elemzésünk ennek megfelelően az indiai választások légkörét meghatározó tényezőknek, valamint az eredmények nyomán leszűrhető tanulságoknak szentel figyelmet.

A 2020-as évek elejének felemás mérlege

A 2020 tavasza óta eltelt időszak Dél-Ázsia társadalmi számára olyan gazdasági és politikai válságjelenségeket hozott, amelyekhez hasonlóra többük esetében évtizedek óta nem volt példa.³ Jóllehet, az indiai állam és gazdaság arányaiban ki-

sebb megrázkódtatásokkal vészelte át a koronavírus-világjárvány 2020. évi kibontakozásától kezdődő, hatásaikat illetően egymásba fonódó válságokat, az adott körülmények miatt aligha meglepő, hogy a 2024. évi választásra sokkal kedvezőtlenebb belső feltételek mellett került sor az országban, mint a megelőző 2019. évre. Kulcstényezőnek számított a dél-ázsiai óriás gazdasági folyamatainak alakulása. Nemcsak a lakosság megélhetésére gyakorolt közvetlen hatásai miatt, hanem azért is, mert a gyors fejlődés és javuló életkilátások biztosítása a kormányzó hindu nacionalista Indiai Néppárt (*Bharatiya Janata Party* – BJP) és Narendra Modi miniszterelnök legnagyobb várakozásokat szülő politikai ígérete volt, amely a kormányfő politikusi imázsát is meghatározta. Igaz, egészen a válság sorozat kibontakozásáig – dacára annak, hogy messze nem ment minden a meghirdetett tervek szerint – India fejlődése igen gyors üteműnek bizonyult, 2014-2019 között éves átlagban 6,81%-ot ért el.⁴ Ez az említett időszakra nézve több, mint kétszeresen haladta meg a 3,05%-os világtátlagot.⁵ Igaz, a növekedés üteme 2016-tól trendszerűen mérséklődött, ám India számottevő előnye a globális növekedéssel szemben 2019-2020-ig megmaradt. Viszont a 2020-21-

¹ Háda Béla (hada.bela@uni-nke.hu) az NKE EJK JLI tudományos munkatársa.

² A tanulmány a TKP2021-NVA-16 számú projekt a Kulturális és Innovációs Minisztérium Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával, a TKP2021-NVA pályázati program finanszírozásában valósult meg.

³ Erről bővebben ld.: HÁDA Béla: Halmozódó válságok – Pakisztán és Srí Lanka az orosz-ukrán háború árnyékában. *Nemzet és Biztonság*, 15. (2022) 1. 49-67. DOI: 10.32576/nb.2022.1.3

⁴ GDP growth (annual %) – India. [online], Forrás: World Bank [2024. 05. 24].

⁵ GDP growth (annual %) – World. [online], Forrás: World Bank [2024. 05. 24].

es költségvetési évben a dél-ázsiai ország gazdasága a legnagyobb, 7,3%-os visszaesést szenvedte el, amely valaha regisztrálható volt az országban a modern statisztikák közlésének kezdetei óta.⁶ A helyreállítás másfél év alatt következett be, a járványvédekezés hatásai azonban más módon is mély nyomot hagytak a társadalmon. A jövedelmi szegénység drasztikusan növekedett a lezárások idején, a lakosság vesztesége pedig minden bizonnyal a legnagyobb volt a világon a Covid-19 következtében.⁷ Viták folytak ugyan arról, hogyan lehetett volna hatékonyabban kezelni a helyzetet, az viszont nem kétséges, hogy a járvány második indiai hulláma idején a kormány több szakpolitikai hibája, illetve a népszerűtlen korlátozásoktól való tartózkodása nagyban súlyosbította a pandémia következményeit. Miközben tehát elvileg még igen sok idő állt a kormány rendelkezésére a gazdasági és társadalmi hatások enyhítésére, 2021-ben széles körben elterjedt vélemény volt az országgal foglalkozó kutatók körében, hogy az indiai hatóságok járványkezelési gyakorlatáért a társadalom olyan súlyos árat fizetett, hogy az könnyen a választások eredményeire is rányomhatja a bélyegét. Ehhez társultak a globális ellátási láncok fennakadásaiból, majd az orosz-ukrán háború 2022. február végi eszkalációjából származó világgazdasági turbulenciák indiai következményei, amelyek lehetetlenné tették, hogy a gazdasági élet minden tekintetben visszatérjen a „békeévek” tendenciáihoz.

Ugyanakkor India helyzete 2022-től látványosan stabilabb volt, mint több, gazdasági és társadalmi válságának mélypontjára jutó dél-ázsiai szomszédjáé, amiben közrejátszott a kormány hazai fogyasztókat védő intézkedéseinek sora (például bizonyos élelmiszerek exporttilalma) és az ország kedvezőbbé váló kereskedelmi lehetőségei (például olcsóbb orosz energiahordozók beszerzésének lehetősége) is. Köszönhetően a kormányzati kiadások és a lakossági fogyasztás egyidejű növekedésének, az indiai gazdasági növekedést a 2023/2024. pénzügyi év végére sikerült felpörgetni 8% körüli értékre, ami a legmagasabb arány a nagyobb gazdaságok között. A pontos adat május végén látott napvilágot, mely szerint a választásokat közvetlenül megelőző január-márciusi negyedévben 7,8%-os volt a GDP bővülése.⁸ Ezeket az eredményeket regionális folyamatokra érzékeny indiai közvélemény is méltányolta, Narendra Modi végül a legelfogadottabb politikai vezető maradt a közvéleménykutatások szerint.⁹ Kiemelkedő, 70%-ot meghaladó népszerűsége jelentősen felülmulta a pártját, és táptalajt adott azon vélekedéseknek, hogy a kormányzást jellemző társadalmi konfliktusok és gazdasági hullámvölgyek (melyek egy részéért felelősség terhelt a kormányt, más részéért pedig nem) végső soron nem akadályozzák majd fölényes újrválasztását és India útja tartósan az általa kijelölt gazdaság- és nemzetpolitikai célok felé vezet majd.

A választási kampány jellemzői

A 2024. évi választások előkészületeihez tartozó kampánytevékenység eszköztára minden korábbinál változatosabbnak mutatkozott a pártok részéről. Élen persze a BJP járt a többiekénél nagyobb mozgósítható erőforrásainak köszönhetően. Dacára a kedvező prognózisoknak, a kormány nem kezelte könnyelműen a támogatók lelkesítésének feladatát. Amellett, hogy a közösségi médiafelületek, és általában a tömegkommunikáció eszközei használatának hatékonyságában a megfigyelők a BJP fölényét tapasztalták,¹⁰ a hagyományos kampányesemények sem szorultak háttérbe a választók mozgósításában. Maga a 74. életévében járó miniszterelnök igen intenzíven kampányolt, összesen 206 rendezvényen vett részt, szerte az óriási állam területén. Mint az országosan leginkább ismert kormánytag, egy évtizede gondosan épített személyes karizmájára támaszkodva igyekezett részvételre ösztönözni a BJP híveit.

Modi választási kampányának gazdaságpolitikai üzenetei között élénk figyelmet váltott ki az indiai gazdasági teljesítmény megduplázásának terve az évtized – tehát reménybeli harmadik kormányzati ciklusának – végéig.¹¹ Ezzel az ország GDP-je nominálisan is a harmadik legnagyobb lenne a világon az Egyesült Államok és Kína mögött. Hasonló ambiciózus célkitűzésekben nem volt hiány 2019-ben sem, de a válságok

⁶ HÁDA Béla: A szökőár előtt és után – a koronavírus járvány következményei Indiában. In HORVÁTH Levente – SALÁT Gergely (szerk.): *Ázsia és a Covid19*. Typotex, Budapest, 2022. 93-112. 100.

⁷ Erről bővebben: HÁDA Béla: A szökőár előtt és után. i.m.

⁸ **Robban az indiai gazdaság.** [online], 2024. május 31. Forrás: Portfolio [2024. 06. 03.].

⁹ **Approval Rating of PM Narendra Modi soars to 75% in Feb 2024 – a 10% jump from Sept 2023 wave: Ipsos IndiaBus Survey.** [online], 2024. március 06. Forrás: Ipsos [2024. 06. 05.].

¹⁰ Anjana PASRICHA: **AI, deepfakes, social media influencers – India’s mammoth election sees it all.** [online], 2024. május 22. Forrás: VoA [2024. 06. 04.].

¹¹ Sarita Chaganti SINGH: **Exclusive: Modi sets ambitious India economic goals for probable third term.** [online], 2024. április 04. Forrás: Reuters [2024. 04. 05.].

a minimális reményt is elvették ezek teljesíthetőségével kapcsolatban. Mindazonáltal komoly eredménye volt a két cikluson át tartó kormányzásnak az indiai infrastruktúra számottevő fejlesztése, amelyet a külföldi elemzők is elismertek. Ám a dinamikus növekedés fenntartásához strukturális reformok sorára lenne szükség, amelyekre vonatkozó tervekről egyelőre nincsenek részletes információk. Igaz, az ezekkel kapcsolatos szakpolitikai viták nem is szoktak kifizetődők lenni egy kampányidőszakban. Több éves időtávban azonban erősen bizonytalan az indiai gazdasági növekedés fenntartható üteme, a (statisztikai értelemben) fejlett országgá válás emlegetett céldátuma viszont a függetlenné válás századik évfordulója (2047), ami még elég jótékony távolságban van ahhoz, hogy jelképes szerepét zavartalanul betölthesse minden napi szintű gazdasági turbulencia ellenére.

Modi kormánya emellett szimbolikus ügyekkel is igyekezett előnyhöz jutni a riválisaival szemben. A választások tétjéről szóló megállapításaiba rendre vegyültek olyan üzenetek is, amelyek baloldali ellenzékét a muszlim vallású indiaiakkal mosták össze, valamilyen hinduellenes együttműködést sugallva közöttük. A „nemzeti elkötelezettségű oldal” és a baloldali ellenzéki erők közötti érzelmi távolság növelését, valamint a hazafias szellemű mozgósítást szolgáló kezdeményezések között volt a nagy külföldi visszhangot kiváltó államnévváltoztatási terv is. India területe mindig is több néven volt ismert a történelem folyamán, melyek közül a függetlenné válást követően a nemzetközi szinten leginkább elterjedt India és az ókori epikus hagyománytól eredeztetett Bharat vált széles körben használttá. Az 1950. évi, máig hatályos indiai alkotmány számos kompromisszumának egyike volt, hogy egyenlőségjelet tett a két kifejezés közé, noha azok a múltban korántsem ugyanazt jelentették. Itt nem érdemes teret szentelni a névváltoztatás részleteinek, elég rámutatni, hogy a Bharat kifejezés nyilvános használata a hindu nacionalista kormány részéről a gyarmati korszak „idegenek által erőltetett” hagyatékától való távolodás és az őseredetinek tekintett indiai örökség feltámasztásának szimbolikus aktusa. Elsődlegesen persze politikai kommunikációs szerepe van ennek a választási verseny közegében. Az Indiai Nemzeti Kongresszus vezetését elfogadó ellenzéki erők ugyanis az INDIA (*Indian National Developmental Inclusive Alliance*) szövetségbe tömörülve igyekeztek felvenni a versenyt a BJP vezette, NDA (*National Democratic Alliance*) nevű koalícióval, így a név vita szimbolikája szerint ők az idegen kulturális befolyást elfogadó, hazafiatlan oldal szerepébe kerültek. Ez az ellenzéki koalíció a nagymúltú Indiai Nemzeti Kongresszus (*Indian National Congress – INC*) mellett kéttucatnyi egyéb, döntően regionális befolyással bíró pártból áll. Hosszú ideje érvényesülő modellje ez a baloldal szövetségépítési gyakorlatának, amelyet egyrészt az támaszt alá, hogy a regionális és etnikai pártok, ha jellegükönél fogva nem is rendelkeznek országos pozíciókkal, saját térségükben döntő politikai tényezők lehetnek, így erősítik a szövetség kormányzási esélyeit. Másrészt pedig az, hogy az INC ugyan identitását és múltból örökölt tradícióit illetően országos párt, de erős országos hálózattal már nem rendelkezik, így a partnerszervezetekre támaszkodva jelenhet meg a régiók legnagyobb részében. Az INDIA szövetség választási eredménye tehát nagyban múlik a többnyire valamilyen regionális identitáshoz, illetve nemzetiségi (indiai alkotmányos felfogás szerint „nyelvi”) csoportokhoz kötődő tagszervezetein. Ebből, valamint baloldali progresszív politikai identitásából adódóan az INC csak az ország sokszínűségének védelme mellett érvelhet, elutasítva a BJP nyílt hindu szupremácia építését célzó társadalompolitikáját, illetve annak szimbolikus, vallási kisebbségeket sértő megnyilvánulásait. Ez utóbbi adott lehetőséget a kormányoldalnak arra, hogy egy másik, hasonlóan szimbolikus, a nemzetet a hazafiatlannal szembeállító ügyben kezdje ki ellenfeleit. Ez az ajódjai Ram Mandir kivitelezésének projektje. A Ráma herceg vélt születési helyén épülő templomkomplexum a Modi kormány egyik presztízsbetűzése, amelynek Pran Pratisthta szertartására szóló meghívást a Kongresszus képviselői visszautasították.¹²

Az ellenzéki oldal részéről a hindu nacionalista kormányzati törekvések természetes antitéziseként jelent meg a kampány során az indiai alkotmányos értékek, a nép szabadságjogainak és a társadalmi csoportok közötti szolidaritásnak a védelme. Különösen ígéretes volt ez az üzenet az INC partnereinek erős bázisaként szolgáló déli államokban és – mint kiderült – az északi, hindi dominanciájú területek szegényebb és vallási kisebbségi népességének körében is. India társadalmának függetlenség óta emlegetett észak-déli törésvonala nem csak etno-lingvisztikai természetű. A déli, zömmel dravida nyelveket beszélő népességcsoportoknak otthont adó államokban a statisztikai eszközökkel leírható általános életviszonyok

¹² 'Cong, INDI alliance angry with Ram Mandir construction': PM Modi in Chhattisgarh's Bastar. 2024. április 08. Forrás: Hindustan Times [2024. 04. 08.].

kedvezőbbek, és a gazdaság jövedelemtermelő-képessége is arányaiban magasabb, mint a súlyosan túlnépesedő északi területeken.¹³ A délen megtermelt jövedelem északi fejlesztésekre való fordítása olyan törésvonalat képez, amelyet az ellenzék – és különösen a déli regionális pártok – könnyen kihasználhatnak az északon népszerű kormánydallal szembeni mozgósításukhoz.

Priyanka Gandhi, az Indiai Nemzeti Kongresszus bizottságának főtítkára 108 kampányrendezvényen vett részt.¹⁴ Ő volt a baloldal választási kampányának központi, ikonikus arca, miután bátyját, Rahul Gandhit rágalmozás vádjával eljárás alá vonták, ezért vezető pozíciót nem töltött be a pártban. A Kongresszus és szövetségesei az indiai demokratikus vívmányok védelme mellett a szegények és a kiszolgáltatott nők támogatásának programjával igyekeztek megnyerni a szélesebb tömegeket. Egyik konkrét vállalásuk volt például, hogy a szegény nőknek havi 8.500 rúpia segílyt ígértek.¹⁵

A választásokra való felkészülés időszakának voltak azonba olyan fejleményei is, amelyek kockázataikban messze túlmutattak a politikusok kommunikációs pengeváltásain. Ezek között érdemes kiemelni, hogy a mesteréges intelligencia közvéleményt befolyásoló szerepe is komoly témává emelkedett a kampányidőszakban.¹⁶ Elsősorban az egyes személyek lejáratására irányuló törekvések, illetve a választókkal való kommunikációban már régen halott személyek élőként való szerepeltetése voltak azok az elemek, amelyeket a kommentátorok különösen veszélyesnek ítélték a lakosság álhírekkel történő befolyásolása szempontjából.¹⁷ Indiában – döntően az okostelefonokon keresztül – több, mint 800 millió ember számít az online tartalmak rendszeres fogyasztójának, így nem nehéz belátni, hogy a hasonló módszerek valóban alkalmasak a választói magatartás olyan mértékű befolyásolására, hogy az az eredményekre is hatással legyen. Noha Indiában a 2024. évi választással összefüggésben kapott ez először szélesebb nyilvánosságot, a mesterséges intelligencia hamis hang- és videoanyagok előállítására való felhasználása olyan jelenség, amely napjainkban kezd teret nyerni, és várhatóan az előttünk álló évek, évtizedek során nagyon komoly kihívás elé állítja majd a kampánytevékenység tisztaságával és szabályozásával foglalkozó szakembereket.

Szintén komoly kockázatokat hordoztak azok a lépések, amelyeket bár a kormány nyíltan nem vállalt fel, burkoltan alkalmasak voltak a megfélemlítésre, valamint a BJP agresszív szellemiségének demonstrálására. 2019-hez hasonlóan ugyanis a 2024. évi választási kampányidőszakban is felmerült a Pakisztánnal szembeni represszív fellépés motívuma.¹⁸ Erre most nem egy országon belüli terrortámadás katonai megtorlása adott alkalmat, hanem a titkosszolgálatok által végrehajtott, személyek elleni merényletek formájában érvényesült. Pakisztán azzal vádolta meg az indiai titkosszolgálatot, hogy legalább 20 személy erőszakos haláláért felelős a területén. Hasonló gyanú már 2023-ban is megfogalmazódott egy kanadai szikh vezető halála kapcsán.¹⁹ Akkor Újdelhi nem ismerte el érintettségét az ügyben, ám a pakisztáni szállal összefüggésben az indiai védelmi miniszter, Rajnath Singh már sokkal kétértelműbben fogalmazott, amikor azt helyezte kilátásba, hogy hazája nem engedi futni a belső békéjét megzavaró terroristákat akkor sem, ha azok elhagyják az országot. Ami bizonyosan állítható, hogy az érintett államok illetékes szerveinek nincs kétsége afelől, hogy a merényletek az indiai titkosszolgálat szervezésében valósultak meg, és mivel Dél-Ázsia vezető államában a fegyveres testületek feletti politikai kontroll igen szigorúan vett kérdés, ezért mindez nem történehetett a kormányzat tudta és beleegyezése nélkül. Az indiai titkosszolgálat külföldön élő személyek ellen végrehajtott esetleges merényletei messze túlmutatnak a pillanatnyi erődemonstráción. Olyan új eszközt jelenthetnek Újdelhi nagyhatalmi játszmájában, amelyet más hatalmak ugyan már többször alkalmaztak, de az indiai állami érdekérvényesítés ilyen formája az utóbbi évtizedekben nem volt bevett gyakorlat.

Visszatérve a kampány nyílt összetevőikhez, a kormányzati kommunikáció látszólag kifejezetten eredményes volt. Mindent egybevetve a választásokat megelőző hónapokban a közvélemény-kutatások az NDA egyértelmű többségét mutatták ki a választók körében. Persze Indiára is igaz az, hogy ezeknek a

¹³ Amelia LESTER: [Why Modi Is So Popular](#). [online], 2024. április 17. Forrás: Foreign Policy [2024. 06. 03.].

¹⁴ [2024 Lok Sabha Election Results: Key highlights](#). [online], 2024. június 04. Forrás: Hindustan Times [2024. 06. 04.].

¹⁵ ["Will deposit Rs 8500 in women's accounts every month from July," says Priyanka Gandhi](#). [online], 2024. május 16. Forrás: The Economic Times [2024. 06. 04.].

¹⁶ Meryl SEBASTIAN: [AI and deepfakes blur reality in India elections](#). [online], 2024. május 16. Forrás: BBC [2024. 06. 04.].

¹⁷ Anjana PASRICHA: i.m.

¹⁸ Cherylann MOLLAN: [India and Pakistan trade barbs over targeted killings](#). [online], 2024. április 08. Forrás: BBC [2024. 06. 04.].

¹⁹ Sharanya HRISHIKESH - Vikas PANDEY: [Canada: How ties with India soured over Hardeep Singh Nijjar killing](#). [online], 2023. szeptember 19. Forrás: BBC [2024. 06. 04.].

kutatásoknak főként az adott hitelt, akinek kedveztek az eredményei. Viszont – jórészt rájuk támaszkodva – a külföldi megfigyelők túlnyomó része is Modi és a BJP választási győzelmét vette biztosra.

A választási eredmények

2024. április 19-én a terveknek megfelelően megnyitották a szavazóhelyiségek a hét fázisban lezajló választási folyamat első fázisához sorolt választókerzetekben. Indiában nagyjából 969 millió ember felel meg a választásokon való részvételre jogosító kritériumoknak, így azok lebonyolítás mindig jelentős, hatalmas apparátust megmozgató logisztikai feladat.²⁰ Összesen 543 alsóházi képviselői hely volt a választások tétje. A többséghez 272 képviselő támogatását kell bírni a majdani kormányoldalnak. Az utolsó fázisra június 1-jén került sor, és végül nagyjából 642 millió ember járult az urnákhoz, ami a jogosultak kicsit több, mint 66%-ának részvételét jelenti.²¹ Ez nagyjából átlagos részvételi arányt képvisel a 2009 utáni időszak indiai választásait figyelembe véve, az eredményt torzító hatást tehát nem lehetett tulajdonítani neki. Három nappal később hozták nyilvánosságra az eredményeket, amelyek ugyanakkor nem egészen tükrözték az elemzők szinte egyöntetű várakozását a BJP magabiztos győzelmét illetően.

A június 4-én folyamatosan érkező adatok azt mutatták, hogy az NDA és az INDIA blokkok nagyon szoros versenyben álltak a mandátumokért és eredményeik közel kiegyenlített erőviszonyokat tükröztek. Bizonyossá vált, hogy az INDIA szövetség mozgósítása az egyértelmű anyagi és szervezeti hátránya ellenére is hatékony volt, és olyan térségekben is meg tudta szorongatni a kormányoldalt, ahol az a 2019. évi választáson szinte egyeduralkodónak bizonyult (például Rajasthan, Maharashtra, Haryana, Uttar Pradesh egyes körzetei).²² Ennek megfelelően a választási eredmények térképre vetítve roppant vegyes képet mutatnak, a BJP leginkább India középső területsávjában, és északi határmenti régióiban maradt a leg-erősebb. Maharasztrában például a vártnál gyengébb szereplését vélhetően a sokáig szövetségesnek számító, hindu/maráti nacionalista Shiv Sena párttal való feszültsége okozta.²³

Országos szinten a BJP vezette NDA 292 mandátumhoz jutott a törvényhozás alsóházában, ebből 240 a BJP eredménye. 2019-ben a párt még 303 mandátumot tudhatott magáénak, tehát 63 mandátumos visszaesést szenvedett el. A most lezárult parlamenti ciklusban Modi pártja még egymagában biztosítani tudta a kormányzáshoz szükséges többséget, mostantól azonban sokkal több kompromisszumra kényszerül majd. Indiát az NDA tagszervezeteinek koalíciója kormányozhatja az előttünk álló években, melynek megvan ugyan a szavazattöbbséghez szükséges 272 mandátuma,²⁴ ám a korábban nagyívű célként emlegetett 400 mandátum megszerzésének a közelébe sem jutott.²⁵

Az INDIA koalíció az előzetes várakozásokat messze meghaladva 235 képviselői helyhez jutott, majdnem megháromszorozva a szövetséget alkotó pártok együttes parlamenti reprezentációját 2019-hez képest. Ezen belül az Indiai Nemzeti Kongresszus 99 mandátummal rendelkezik majd,²⁶ szemben a 2019. évi 52-vel. A szövetség második ereje, a főként Uttar Pradeshben erős pozíciókat szerzett, szociáldemokrata Samajwadi Party 37, a harmadik, nyugat-bengáli beágyazottságú Trinamool Congress pedig 29 képviselői helyet szerzett.²⁷ Ezek a számok egyúttal azt is megvilágítják, hogy a NDA-hoz képest az INDIA jóval kevésbé „fejnehéz”, mint a riválisa, ahol a vezető párt részaránya sokkal nagyobb a koalíció képviselőcsoportján belül. Továbbra is igaz tehát, hogy a BJP India legnagyobb támogatottsággal bíró politikai ereje, de egyeduralkodónak nem lehet nevezni. Megjegyzendő még, hogy a szövetségeken kívüli pártok és szervezetek jelöltjei közül összesen 16 fő jutott mandátumhoz.

²⁰ India elections 2024: When were they, who could vote and why do they matter? [online], 2024. június 04. Forrás: BBC [2024. 06. 04.].

²¹ 2024 Lok Sabha Election Results: Key highlights. [online], 2024. június 04. Forrás: Hindustan Times [2024. 06. 04.].

²² India 2024 general election results. [online], 2024. június 04. Forrás: BBC [2024. 06. 04.].

²³ Sarah SHAMIM: India election results: Big wins, losses and surprises. [online], 2024. június 04. Forrás: Aljazeera [2024. 06. 04.].

²⁴ General Election to Parliamentary Constituencies: Trends & Results June-2024. [online], 2024. június 04. Forrás: Election Commission of India [2024. 06. 04.].

²⁵ Matthew BLOCH et. al.: 2024 India General Election: Live Results. [online], 2024. június 05. Forrás: New York Times [2024. 06. 05.].

²⁶ General Election to Parliamentary Constituencies: Trends & Results June-2024.

²⁷ Uo.

Külön érdekesség, hogy bizonyos kiemelt társadalmi csoportok által dominált választókeretek adatait külön is összesítették a választási eredményeket elemző hírforrások.²⁸ Ezek szerint a dalitok (érinthetetlenek), törzsi közösségek és muszlim vallású indiaiak többségi körzeteiben az eredmények nem rajzoltak ki kizárólagos pártpreferenciát, a küzdelem a két vezető szövetség jelöltjei között ezekben is élesnek mutatkozott. Általánosságban azt lehetett tapasztalni, hogy a muszlim és dalit dominanciájú körzetekben nagyobb részt ellenzéki, míg a törzsi dominanciájú körzetekben kormánypárti mandátumok születtek.²⁹ Miután azonban a baloldal ennyire markáns eredményeket ért el az északi, eddig a BJP fellegváraiként jellemzett államokban, nem lehet azt állítani, hogy az INDIA kizárólag a déliek és a marginalizált társadalmi csoportok képviselőit láthatja majd el a törvényhozásban.

Konklúziók

A 2024. évi indiai általános törvényhozási választások újfent igazoltak néhány régi tételt. Egyrészt a szabadon versengő, többpárti választásokon nem lehet előre borítékolni az eredményt, noha ennek hibájába az Indiával foglalkozó kommentátorok egy része is beleesett. Másrészt az indiai társadalom hallatlan töredezettsége és sokszínűsége olyan belpolitikai közeget hoz létre, ahol az alkufolyamatok nem negligálhatóak, és kevésbé képzelhető el egy-egy párt kizárólagos érvényesülése a többi felett. Harmadrészt, az alternatíva iránti igény Indiában is erősen jelen van, és a társadalmi feszültségekre rájátszó politika kockázatos, sokakat riaszthat azok közül is, akik nem feltétlenül közvetlen kárvallottjai ennek, de a stabilitással párosuló fejlődésben érzik érdekeltnek magukat.

Narendra Modi kormányfő és a mögötte álló pártszövetség harmadik választási győzelme a megelőző évek nehézségeinek tükrében voltaképpen egyáltalán nem rossz eredmény, viszont mértéke jóval alulmúlta a várakozásokat, ami óvatosságra kell, hogy intse a BJP elitjét jövőbeli politikáját illetően. A 2014. és 2019. évi választások eredményeit követően felmerült annak az elméleti lehetősége, hogy India az 1990-es és 2000-es éveket jellemző, kétpólusú pártrendszerből visszatér egy, a szuverén létezésének első három évtizedét jellemző (Giovanni Sartori terminológiáját használva) predomináns pártrendszerhez hasonló állapotba, ahol a BJP-vel szemben más kormányképes alternatíva nemigen tud megerősödni. A mostani választások ennek a forgatókönyvnek az esélyét egyértelműen csökkentették.

Noha a kormányzati pozíciót nem sikerült megszereznie, az INC jelentős nyereséget könyvelhetett el a választási eredményei nyomán. Mivel az INDIA koalíciót gyakran vele azonosították, országos beágyazottságának gyengülése mellett is sokkal potensebb erőként tűnik fel, mint a korábbi években. A 2014. évi választásokon elért mélypontját egyértelműen sikerült maga mögött hagynia, ami az indiai belpolitika egyensúlyait illetően leginkább azt helyezi kilátásba, hogy az említett predomináns pártrendszer helyett akár helyre is állhat a 2014 előtti időszakra jellemző, valódi kétpólusosság a rendszerben, amelyen belül a baloldali szövetség is kormányképes erőként jelenik meg.

A választások nyomán keletkezett törvényhozási erőviszonyok alapján nem valószínű továbbá, hogy az indiai közbiztonsági rendszer hindu nacionalista értékrend szerinti átalakítása felgyorsulhatna. A választási felhatalmazásból nem olvasható ki az indiai társadalom egyértelmű támogatása egy ilyen program mellett. Az előttünk álló évek vélhetően több kompromisszumot és a nagy pártok közötti éles versengést hoznak az indiai közéletbe, amelyben mindkét vezető párt híveinek szemé előtt korábbi pozíciójának visszaszerzése lebeg majd. Csakhogy, míg ez a BJP számára a megelőző választásokon elért támogatottságát, addig az INC számára a 2014 előtti kormányzati szerepét jelenti. Könnyű dolga egyiküknek sem lesz, eredményességüket pedig az előttünk álló évek tanúsítják majd.

²⁸ Ld.: [Battleground 2024: Lok Sabha Data Hub](#). [online], 2024. június 04. Forrás: Times of India [2024. 06. 04.].

²⁹ Uo.

Stratégiai Védelmi Kutatási Elemzések

2024/9

Az „SVKK Elemzések” 2003 óta munkatársaink tematikus szakpolitikai elemzéseit megjelentető időszaki kiadvány, melyben a szerzők független kutatói álláspontjukat közlik.

Az NKE Eötvös József Kutatóközpont John Lukacs Intézetének keretében működő Stratégiai Védelmi Kutatási Program szakpolitikai kutatásokat végez, a kiadványaiban megjelenő elemzések, álláspontok, vélemények nem feltétlenül tükrözik a szerkesztőség vagy a kiadó véleményét. Az elemzésben foglalt információk, adatok, megállapítások tájékoztatás céljából készültek.

Kiadó: NKE Eötvös József Kutatóközpont John Lukacs Intézet Stratégiai Védelmi Kutatási Program

Szerkesztés és tördelés:
Csiki Varga Tamás, Tóth Péter

A kiadó elérhetősége:

1581 Budapest, Pf. 15.

Tel: 00 36 1 432-90-92

E-mail: jli@uni-nke.hu

2024 – : NKE Stratégiai Védelmi Kutatási Elemzések (ISSN 2063-4862)

2019–2024: NKE Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések (ISSN 2063-4862)
2012–2019: NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések (ISSN 2063-4862)
2011–2012: ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések (ISSN 2063-4854)
2007–2011: ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések (ISSN 2063-4854)
2003–2007: ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések (ISSN 2063-4854)

© Háda Béla